

Najgori gospodari u EU: Od 1990. godine BDP u Hrvatskoj porastao tek 7,9%

Tragična bilanca neovisnosti

22. prosinca 2013 09:14

Napisao: Branko Podgornik

Dugogodišnja vladavina HDZ-a i SDP-a uništila je gotovo sve grane gospodarstva – sporo smo napredovali zato što je loše izvedena privatizacija te vođena manjkava ekonomska, monetarna i tečajna politika, tvrde ekonomisti dr. Guste Santini i mr. Sandra Bebek

Hrvatska je nakon stjecanja neovisnosti postigla najslabije gospodarske rezultate među osam bivših socijalističkih država koje su danas članice Europske unije. Od 1990. do 2012. godine njezin bruto domaći proizvod (BDP) porastao je samo 7,9 posto, izračunali su dr. **Guste Santini** i mr.

Sandra Bebek

u istraživanju nedavno objavljenom u časopisu »Ekonomija«, u izdanju Ekonomskog fakulteta.

Za usporedbu, Poljska je u istom razdoblju svoj BDP gotovo udvostručila. Drugim riječima, hrvatsko se gospodarstvo – dok je djelovalo u komunističkom sustavu – uvećavalo po prosječnoj stopi od 5 posto godišnje, a u posljednje 22 godine samo 0,7 posto godišnje.

Istina, mnogi građani imaju osjećaj da je životni standard porastao znatno više, ali autori upozoravaju da je to postignuto ponajprije zbog zaduživanja zemlje u inozemstvu. Dugovi su

rasli nekoliko puta brže od gospodarstva.

Odgovorna vlast

Preciznije, Hrvatska je tek 2003. uspjela sustići razinu BDP-a iz 1990. godine. Vrhunac je postigla 2008., kad je gospodarstvo bilo 21 posto veće, a broj zaposlenih je zamalo dosegnuo prijeratnu razinu. Međutim, od početka krize ekonomija opet ide unatrag. Hrvatska je 2012. imala dvostruko više umirovljenika i nezaposlenih nego 1990., a zaposlenih ljudi 11 posto manje.

Danas tek svaki drugi radno sposobni građanin ima zaposlenje, po čemu je Hrvatska na dnu EU-a. Autori smatraju kako su za tu »tragičnu bilancu hrvatske neovisnosti« odgovorne ponajprije vlasti.

– Dugogodišnja vladavina HDZ-a i SDP-a polučila je trajni neuspjeh, uništavajući gotovo sve grane hrvatskoga gospodarstva, tvrde Santini i Bebek u oštro intoniranom članku. Domovinski rat, kažu, ne može biti razlog za zaostajanje Hrvatske za drugima, jer je prestao prije više od 17 godina. Najveći dio stagnacije i šteta dogodili su se nakon rata.

Hrvatska je nakon 1990. sporo napredovala zato što je loše izvela privatizaciju te vodila manjkavu ekonomsku, monetarnu i tečajnu politiku, drže autori. Tečaj kune je već 20 godina precijenjen, što je onemogućilo konkurentnost naših poduzeća spram inozemnih. Štoviše, takav tečaj jedan je od ključnih razloga za sustavno propadanje domaće industrije, radnih mjesta i izvoza.

Rast BDP-a od 1990. godine

1990.

2003.

2008.

2012.

Poljska

100

152

179,9

190,9

Slovačka

100

116,6

153

157,8

Slovenija

100

129,9

154,5

146,1

Češka

100

109,5

136,8

135,5

Mađarska

100

119,3

133

127,4

Rumunjska

100

97,7

131,9

127,1

Bugarska

100

92,4

124,6

122,1

Hrvatska

100

98,1

121

107,9

Pada izvoz

– Od visoko pozicionirane industrijske zemlje, Hrvatska je postala trgovačkom i potrošačkom ekonomijom, kažu autori. Uvoz je rastao dvostruko brže od izvoza. Taj manjak u trgovinskoj bilanci Hrvatska nije mogla pokriti turističkim i drugim prihodima, pa se morala jako zaduživati.

Autori napominju da su ostale države itekako koristile tečaj i druge poluge za jačanje svoje industrije i izvoza. Hrvatska je jedina od osam država u kojoj je robni izvoz padao, a danas iznosi 20 posto BDP-a, manje nego 1990. U ostalih sedam zemalja udio izvoza se povećavao i kreće se od 28 (Rumunjska) do 75 posto BDP-a (Slovačka).

Santini i Bebek predlažu hrvatskim vladama da im politički prioritet postane ponovna industrijalizacije zemlje i zapošljavanje. No, upozoravaju da EU – u koju je naša država ušla u »izrazito nepovoljnom trenutku« – ograničava mogućnost samostalne ekonomske i monetarne politike.

Hrvatska, prema njihovu mišljenju, ipak mora voditi računa o svom gospodarstvu i ugledati se u one članice EU-a koje štite vlastite ekonomske interese.

Napomena: Cijeli članak možete naći na našim web stranicama
<http://rifin.com/ekonomija/economics/1767-ekonomija-godina-20-broj-1>